

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ "ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ"
ФАКУЛТЕТ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ
КАТЕДРА „ГЕОГРАФИЯ И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГЕОГРАФИЯ“

Международна конференция „Географски науки и образование“

19 - 20 октомври

2012

РЕЗЮМЕТА

СЕКЦИЯ

ГЕОГРАФСКО ОБРАЗОВАНИЕ

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ "ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ"
ФАКУЛТЕТ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ
КАТЕДРА „ГЕОГРАФИЯ И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГЕОГРАФИЯ“

FELIZHBELA MARTINS

Practices developed by teachers of Geography (and History) in the scope of the Master's degree of History and Geography Education of Faculty of Arts and Humanities, University of Porto

Филологическият факултет на Университета в Порто обучава преподаватели по география от учебната 2008/2009 г., като понастоящем това става в рамките на Магистърската програма по преподаване на история и география. Тази магистърска програма, разработена по стандартите на Болонската декларация, се отличава с тази си особеност, че подготвя преподаватели едновременно по история и география за основното и средното образование, което до този момент не бе възможно, тъй като обучението на учители по тези две учебни дисциплини се извършваше поотделно и независимо едно от друго. Програмата е с продължителност две години. По време на първата година обучението се осъществява в университета, където студентите посещават теоретични и практически курсове, като се набляга на общата педагогическа и специализираната методическа подготовка, а през втората година обучението се провежда в основни и средни училища, където студентите започват професионалната си практика. Тази магистърска програма завършва със защита на дипломна работа пред жури, като дипломната работа трябва да разглежда проблематика, свързана с осъществената учебна практика. Студентите, завършили тази магистърска програма, получават многообразна подготовка. Те са предимно студенти с бакалавърска степен по география и втора специалност история, или студенти с бакалавърска степен по история и втора специалност география. Но има и студенти, завършили други специалности от областта на хуманитарните и социални науки.

Докладът, който ще представим тук, има за цел запознаването с прилагания във Филологическия факултет на Университета на Порто модел за подготовка на преподаватели по история и география, както и представяне на някои примери за работата, осъществена от магистранти в учебен час по география.

СТЕЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА

Адаптиране на международната програма Reading and Writing for Critical Thinking (RWCT) в географското образование

Дилемата пред съвременното географско образование е между традиционната мисия за осигуряване на академично познание и задължението за подготовка на младите хора да вървят по своя път в едно бъдеще, в което предизвикателствата ще са вероятно най-характерната му черта. Университетите са призвани да осигуряват академично обучение, ерудиция и научно-изследователска дейност.

RWCT е международен проект за обучение на преподаватели, който помага да се преподава в клас на всички нива, от началното, през средното училище, до университета. Активното учене и критическото мислене водят до приложимо знание. Потърсени са и ориентири за аргументите за активно учене във висшето образование.

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ "ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ"
ФАКУЛТЕТ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ
КАТЕДРА „ГЕОГРАФИЯ И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГЕОГРАФИЯ“

Ролята на географското образование е да реструктурира използваните от обучаемите начини на мислене, което води до поява на нови личностни особености, създава нова мотивация, ново отношение към действителността и към самите знания.

Критичното мислене помага да се вникне в същността на информацията. То предполага умение за рефлексия и се свързва с поведение, което включва: нагласа за осмисленост, оценъчност, резултативност (за достигане на набелязаната познавателна цел). Формираните в процеса на развиването му ценности спомагат за придобиване на личностни качества, като честност (безпристрастност); нетривиалност (автентичност, неповторимост); социална ангажираност; осъзнатост на собствените ценности.

На анализ са подложени важни въпроси като: кои са и могат ли изобщо да бъдат определени критерии и показатели за формирано критическо мислене в географското образование?

В образователния процес по география адаптирането на програмата може да се развива чрез използване на редица стратегии и техники, които подпомагат развиването на умения за целеполагане, умения за аргументираност, обосноваване, опиране на критерии, умение за рефлексия.

Възможно е операционализиране на цялостна технология, което ще подпомогне организацията на учебната дейност, свързана с развиването му, и възможността за диагностициране на резултатността на образователния процес по география и по отношение на формирането на географското мислене. Качествата, които то формира, са ключови за успешна житейска реализация на обучаваните.

Обоснован е и модел за структуриране на курс на обучение чрез изложение на основните принципи.

КАТЯ ЛИЧЕВА, ТИХОМИР ЛИЧЕВ

Екологична и антропологико-етическа проблематика в науката през последното столетие

Осъзнаването на човека като приоритет довежда до раждането на новите идеи за мястото му в света и неговата дейност. Ударението се поставя върху отхвърлянето на егоизма, прагматизма, ограничеността и формирането на ново съзнание за широк кръг от отговорности, в т.ч. и екологични. Проследява се еволюцията на идеите в ученията на Вернадский, Теяр дьо Шарден, Швайцер, Е. Фром, представителите на Римския клуб и др.

РОСИЦА ВЛАДЕВА, ПЕНКА РУСЕВА

За въвеждащия курс на обучение по география в българските и руските учебници

Руската географска школа е школа с традиции, които дълги години бяха определящи за развитието на българското географско образование. Засилващият се процес на глобализация измести гледната точка от руската образователна система и я замени с тази на западноевропейската и американската. Въпреки това могат да се намерят много поводи за размисъл, както по отношение на образователните стандарти, така и по отношение на тяхното приложение в обучението по география в Русия и у нас. Те могат да бъдат източник на много идеи за прилагане в процеса на обучение по география и за подобряване на

неговото качество. Това е основен мотив за анализ на действащите ДООИ в двете страни, на учебните програми по география на учебниците за въвеждащия курс, който в Русия е в шести клас, а в България е в пети клас. Обект на настоящото изследване са ДООИ, учебните програми и учебниците по география в двете страни.

Предмет на изследване е тяхното приложение в процеса на обучение по география. Изследването има сравнителен характер и се провежда въз основа на система от определени критерии. Формират се изводи за положителните и отрицателни страни на двете образователни системи по география в пети и шести клас.

ПЕТЯ СЪБЕВА

Учителят по география като модератор на учебни географски умения

Формирането на умения е перманентна цел на географското образование. Териториалността като атрибутивен белег на географията предполага акцент върху пространствения им контекст. Уникална за географията като наука и учебна дисциплина, с нея е свързано формирането на умения за пространствена ориентация (в реалното пространство и/или неговото условно изобразяване).

Основна роля за планиране и реализиране на процеса на формиране на уменията има учителят по география. Учителят е този, който прилага всяка концептуална идея на практика. За да го направи качествено, трябва да я приеме като собствена, създавайки стимулираща и продуктивна среда за учебно-познавателна дейност.

Целеобвързано детайлно обмисляне на всеки от нейните компоненти, гъвкаво планиране на дейността на обучаемите, насочване към индивидуализирането и диференцирането ѝ, са само част от основните изисквания към професионалната роля на учителя като модератор на учебния процес.

БОЯНКА ДИМИТРОВА

Използване на ИКТ в обучението

(Анкетно проучване за нагласите за използване на ИКТ в обучението)

Статията представя резултати от проучване сред действащи учители от различни видове училища в област Велико Търново и реално съществуваща практика за използването на ИКТ в процеса на обучение.

Представя разбирането за същността на ИКТ като образователна технология, трудностите за прилагане и предимствата и недостатъците на използване на ИКТ (в зависимост на разбиране от анкетиранияте), формулира общи заключения, основани на анкетното проучване и наблюдение на урочни единици.

ПЕТЯ ГЪЗОВА

Международната учителска асоциация - нова възможност за българските учители

През 1982 г. е създадена Международната учителска асоциация в Дания с подкрепата на датското министерство на образованието. Пръв нейн председател става Франк

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ "ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ"
ФАКУЛТЕТ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ
КАТЕДРА „ГЕОГРАФИЯ И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГЕОГРАФИЯ“

Кроер. Една от основните ѝ цели е да подпомага мира, демокрацията и спазването на човешките права във всички страни. Нейни представители, освен в Дания, работят в Русия, Беларус, Грузия, Азербайджан, САЩ, Япония, Непал, Германия и други страни. Водеща идея е осъществяване на връзка между средното и висшето образование. Нейни членове са преподаватели от университетите в гр. Якутск и гр. Санкт Петербург. Последният е представен в лицето на сегашния председател на асоциацията - доц. к.и.н. завеждащ катедра чужди езици Марина Азаренкова. Идеите и темите, по които ежегодно работим се отразяват в списанието "International teacher post", което се издава в Дания и се разпраща на членовете.

През 2011 година бях поканена за член и смятам, че ще е интересно и полезно за българските учители и преподаватели във ВУЗ да знаят за целите и идеите на асоциацията, за възможностите, които се откриват пред тях за контакт, обмен на идеи и опит с колеги от други страни. Ежегодно се провеждат срещи в някоя страна, от която има членове. За 2013 година това е България.

ТАМАРА ДРАГАНОВА

Диагностика на резултатите от учебния процес по „География и икономика“ IX клас

Диагностичната процедура е проведена през 2011г. и е опит за създаване на стандартизиран тест на ядро „География на населението и селищата“ в IX клас. Резултатите от изследването доказват необходимостта от по-добра, ефективна, научно обоснована и практически ориентирана дейност на учителите – модератори, както и предлагане на стандартизирани тестове по география и икономика в IX клас. Това улеснява и преминава обучението на ниво от репродуциране на готови знания към овладяване на умения за самостоятелно учене.

ГАЛИНА СТАЙКОВА, НИНА ЧЕРНЕВА

Бинарният урок - педагогическа стратегия за активно учене

Реалностите пораждаат у учителите професионална потребност от усвояване на нови стратегии, които да въздействат продуктивно върху мотивацията за учене. Нетрадиционна и все още слабо използвана форма на обучение е бинарният урок. При организирането и провеждането на урока се има предвид следното:

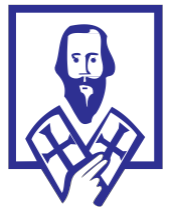
- Бинарният урок се провежда от двама педагози;
- Вариантите на бинарни обединения са много;
- Бинарният урок има специфична педагогическа технология, а именно:

Учебна технология, която включва съдържание и методика на преподаването в хода на урока. Технология на възпитанието – характеристика на общуването и отношението с учениците и между самите преподаватели в хода на урока.

Подготовката на такъв урок обхваща следните основни моменти: определяне на конкретната тема, учебна група и място на провеждане, определяне на вида на урока, изработване на дидактически материали /работни листи, инструкционно-контролни карти, мултимедийна презентация /, продължителност – два учебни часа. Структура на урока – гъвкава и динамична като преподавателите сменят ролите си. Бинарният урок предполага

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ "ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ"
ФАКУЛТЕТ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ
КАТЕДРА „ГЕОГРАФИЯ И МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГЕОГРАФИЯ“

използването на интерактивни техники – дискусия, мозъчна атака, ролева игра, визуализиране и други, изискващи работа в екип.

Разработеният модел на бинарен урок е урок–дегустация, интегриращ учебно съдържание по предметите География и икономика – ЗП и Учебна практика по специалността от професионалната подготовка. Темата на урока е „Хранително-вкусова промишленост в България” и предполага различни акценти при осъществяването му - дегустацията като професионална практика, формиране на модел на поведение при подбора на храни за консумация в търговската мрежа и култура на хранене.

Бинарният урок оказва положителен ефект върху мотивацията на учениците и активното им участие в учебния процес. Той е проблемен тип урок, развиващ логическото мислене и творческата активност на учениците.

В заключение, бинарният урок съдейства за изграждането на единство между интелектуалната и практико-приложната дейност, подготовка на учениците за реалния живот.